

Hoewel de verhalen in dit boek geïnspireerd zijn op eigen gezinssituatie en ervaringen van andere personen, uit mijn werk met patiënten, zijn namen, situaties en herkenbare details aangepast om de privacy en waardigheid van alle betrokkenen te beschermen.

Voor het gebruik van foto's in dit boek werd steeds voorafgaand toestemming gevraagd en verkregen van de betrokken personen of hun wettelijke vertegenwoordigers." Deze zijn bewerkt met chatGPT.

Met oprechte dank aan de lieve mensen die toestemming gaven voor het gebruik van hun foto's, hun persoonlijke getuigenis met mij deelden en de tijd namen om hun verhaal opnieuw na te lezen.

Een warme dank aan Nina Goddeeris, die mij steeds bleef motiveren om verder te schrijven, en aan Kathleen Vanduffel, voor haar waardevolle input.

Dank Johan Onclinx voor het nalezen van het manuscript en de taalcorrecties.

Dank aan mijn echtgenoot Eddy, die erin geloofde dat het boek geschreven ging worden en mij doorheen dit proces steunde.

Voorwoord

Naar aanleiding van een artikel in *Humo* over dit onderwerp, waarin familieleden en zorgverleners getuigen over schrijnende situaties in woonzorgcentra, en een artikel op *SeniorenNet* van oktober 2015 (auteur: Jan Schils – forum@seniorennet.be), voelde ik de drang om zelf hierover een boek te schrijven.

Deze artikels raakten me diep. Ze brachten onder woorden wat vaak achter gesloten deuren blijft, de machteloosheid, het verdriet en de vele onbeantwoorde vragen waarmee families achterblijven.

Ze vormden voor mij de aanleiding om mijn eigen ervaringen neer te schrijven. Enerzijds omdat ik mijn ouders zelf naar een woon en zorgcentrum heb gebracht en daardoor nog sterker geconfronteerd werd met een wirwar aan verwarde en pijnlijke emoties. Twijfel, schuldgevoel, opluchting en verdriet liepen voortdurend door elkaar.

Ik zag van dichtbij hoe familieleden worstelen met het gebrek aan transparantie binnen sommige instellingen. Hoe men met vragen blijft zitten. Hoe het gevoel ontstaat niet gehoord te worden.

Hoe de ombudsdienst soms niet de steun biedt die men ervan verwacht. En hoe bewoners zelf vaak hun stem niet meer durven gebruiken, geen strijd meer aangaan, maar stilletjes ondergaan wat hen overkomt, tot ze langzaam uitdoven

Met dit boek wil ik niet beschuldigen, maar benoemen. Niet veroordelen, maar inzicht geven in wat er leeft bij families die hun dierbaren toevertrouwen aan zorginstellingen. Want achter elke deur schuilt een verhaal van bewoners, van zorgverleners én van familieleden die zoeken naar vertrouwen, duidelijkheid en menselijkheid.

Wanneer men de websites van verschillende assistentiewoningen of zorgcentra bezoekt, leest men hoe gezellig en warm alles er is. Er staan foto's bij van lachende ouderen in sfeervolle ruimtes. Het plaatje klopt, maar de realiteit kan soms anders zijn. Een cafetaria die gesloten blijft wegens personeelstekort. Medicatie die niet onder toezicht wordt gegeven en tussen de kussens van de zetel verdwijnt. Een fitnessruimte die niet verwarmd wordt. Medewerkers die hun best doen, maar geen tijd hebben voor een eenvoudig praatje. Tussen beeld en werkelijkheid gaapt soms een kloof. En precies in die kloof bevinden zich de verhalen die verteld moeten worden.

Voor hun eigen goed, of voor ons gemoedsrust ?



We zeggen dat het voor hun eigen goed is.
Dat moeder, vader, oma of opa beter zouden zijn in
een assistentiewoning of zorgcentrum
veilig, verzorgd, omringd door hulp.

We nemen die beslissing uit liefde.
Omdat we het niet langer kunnen aanzien:
hun vallen, hun trager worden, hun wereld die stukje bij beetje kleiner
wordt.

We troosten hen en onszelf met woorden:
Je bent er niet alleen.
Er zijn daar activiteiten, mensen om mee te praten, een koffietje in de
namiddag.
En als er iets is, druk je gewoon op de rode knop , dan komt er iemand.
Tenzij... je op de grond ligt, en niet meer aan die knop geraakt.

Maar wat we vaak vergeten, is wat ze moeten achterlaten.
Het huis waar elke muur herinneringen draagt.
De geur van hun eigen zetel, het zicht op de tuin,
de groet van een buur die al dertig jaar voorbij fietst.

In die nieuwe omgeving is alles anders, properder, praktischer,
georganiseerd,
maar nooit hetzelfde.
Thuis wordt plots een herinnering,
in plaats van een plek.

We willen geloven dat het beter is, zo.
Dat ze daar veilig zijn, dat ze niet meer alleen zijn.
Maar tussen al die mensen, dat geroezemoes in de gangen,
blijft er vaak een diepe stilte.

Een eenzaamheid die niet verdwijnt,
ook al zijn er anderen om hen heen.
Wachtend op bezoek.
Op een stem die ze kennen.
Op een hand die even blijft liggen.

Hun kwetsbaarheid houdt ons een spiegel voor.
We zien in hen wat ooit ook ons te wachten staat
afhankelijkheid, verlies van controle,
het loslaten van alles wat vertrouwd is.

En dat maakt bang.
Misschien beslissen we daarom soms sneller dan zij er klaar voor zijn.
Misschien doen we het niet alleen voor hun welzijn,
maar ook om onze eigen angst te verzachten.

En terwijl wij verdergaan met ons leven,
worden zij elkaars spiegelbeeld.
Ze zien hoe mensen rondom hen verdwijnen,
een lege stoel aan tafel, een kamer die stil wordt.

En onvermijdelijk klinkt het, zacht maar onontkoombaar:
Wie is de volgende?

Wij blijven achter met de overtuiging dat we het goed bedoeld hebben.
En dat is ook zo.
Maar ergens diep vanbinnen blijft de vraag hangen,
**Hebben we echt voor hen gekozen,
of ook een beetje voor onszelf?**

Dit boek, met eerlijke verhalen kan misschien u helpen om die vraag niet te vrezen, maar ze eerlijk te durven stellen. Niet om te oordelen, maar om te begrijpen.

Niet om schuld te zoeken, maar om zachtheid te vinden in een moeilijke beslissing.

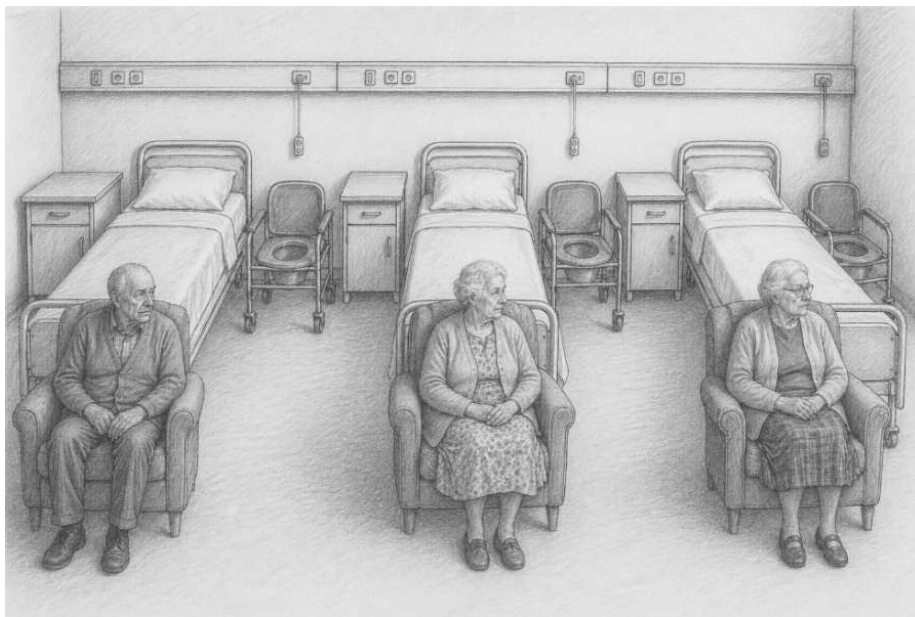
Want achter elke verhuisdoos, elk afscheid, schuilt altijd liefde en vaak ook een stille angst.



Veilig, maar niet thuis : *De paradox van zorg , beschermd leven in een vreemde kamer of een assistentiewoning.*

De moeilijke beslissing: Wat toen was, is nu niet meer, maar dat was toen ook al zo. Maar is het nu zoveel beter?

Weet je nog, papa, toen we op zondag bij oma, jouw moeder, op bezoek gingen in het rusthuis? Ze kon thuis niet meer wonen, ze was blind en dement geworden. Ze had altijd gezegd: "Ik wil sterven in mijn huis. Ik wil nooit naar het rusthuis." Opa, die ik nooit heb gekend maar met wie ik toch een band voelde, overleed veel te vroeg aan een hartinfarct. En hier zaten we dan, terwijl oma vastgebonden in haar zetel zat, in een zaal met rijen bedden naast elkaar. Ze zag ons niet en herkende onze stemmen niet. Wij kregen twee stoelen om bij haar te gaan zitten, de rest moest staan. Maar dat gaf niet, want lang bleven we toch niet. Gelukkig is het nu anders, maar dit beeld zit vastgeroest in jullie geheugen. "Daar gaan wij nooit naartoe!"



Met dit schrijven wil ik iedereen helpen die voor de keuze staat wat te doen als thuis niet meer gaat. Wat voor rollercoaster van emoties je kunt ervaren, wat je aan het begin van je beslissing niet zag.

Een korte schets van wat voorafging.



Mijn ouders, tachtigers, woonden in hun eigen huis, het ouderlijk huis waar ik samen met mijn oudere broer en jongere zus opgroeide. Ze waren niet meer zo gelukkig. Mijn vader begon slechter te zien en zag de dagen steeds donkerder worden. Hij had moeilijkheden met gehoor, met stappen, een slecht werkende maag, een hartpatiënt. Hij verloor geregeld het bewustzijn. Mijn moeder verzorgde hem.

Mensen die de oorlog hebben meegemaakt, kunnen niets weggooien en zijn spaarzaam, en dat geldt zeker voor hen.

Op reis gaan met drie kinderen betekende voor hen één dag naar zee, één dag naar de zoo en één dag naar de Ardennen. Een hotel was te duur en een restaurant was een pak friet van het frietkot aan de kerk.

Wij, de kinderen, zijn allemaal snel alleen gaan wonen en kwamen dan samen op verjaardagen, feestdagen en af en toe eens tussendoor op bezoek. De laatste jaren werden die bezoeken echter steeds minder. Het werd lastig, ze waren nooit tevreden, er was altijd wel iets.

Mijn vader was gek op boeken en bezocht oude markten. Als kind reed ik vaak mee achterop zijn brommer. Later, toen ik alleen woonde, kwamen we elkaar daar soms tegen. Altijd, soms tot ongenoegen van mijn moeder, kwam hij met een boek of microscoop naar huis. Ons huis veranderde in een bibliotheek, museum, met boekenkasten op elke verdieping en in elke kamer. Mijn moeder verzamelde oude kaarten en had een verzameling van clowns. Als kleermaakster had ze een kamertje vol naaigerief.

In het dienstencentrum volgde ze een cursus boekbinden en herstelde ze boeken, terwijl mijn vader de bibliotheek openhield en krantenartikelen knipte en sorteerde. Toen zijn zicht het niet meer toeliet, ging hij met mijn moeder mee en wachtte hij in de cafetaria. Uiteindelijk ging mijn moeder nog enkele keren alleen, maar het werd moeilijk voor haar om hem alleen thuis achter te laten, en ze besloot niet meer te gaan. De enige momenten dat ze nog buiten kwamen, was voor de boodschappen. Eerst duwde moeder vader in de rolstoel, later ging ze alleen snel met de fiets.